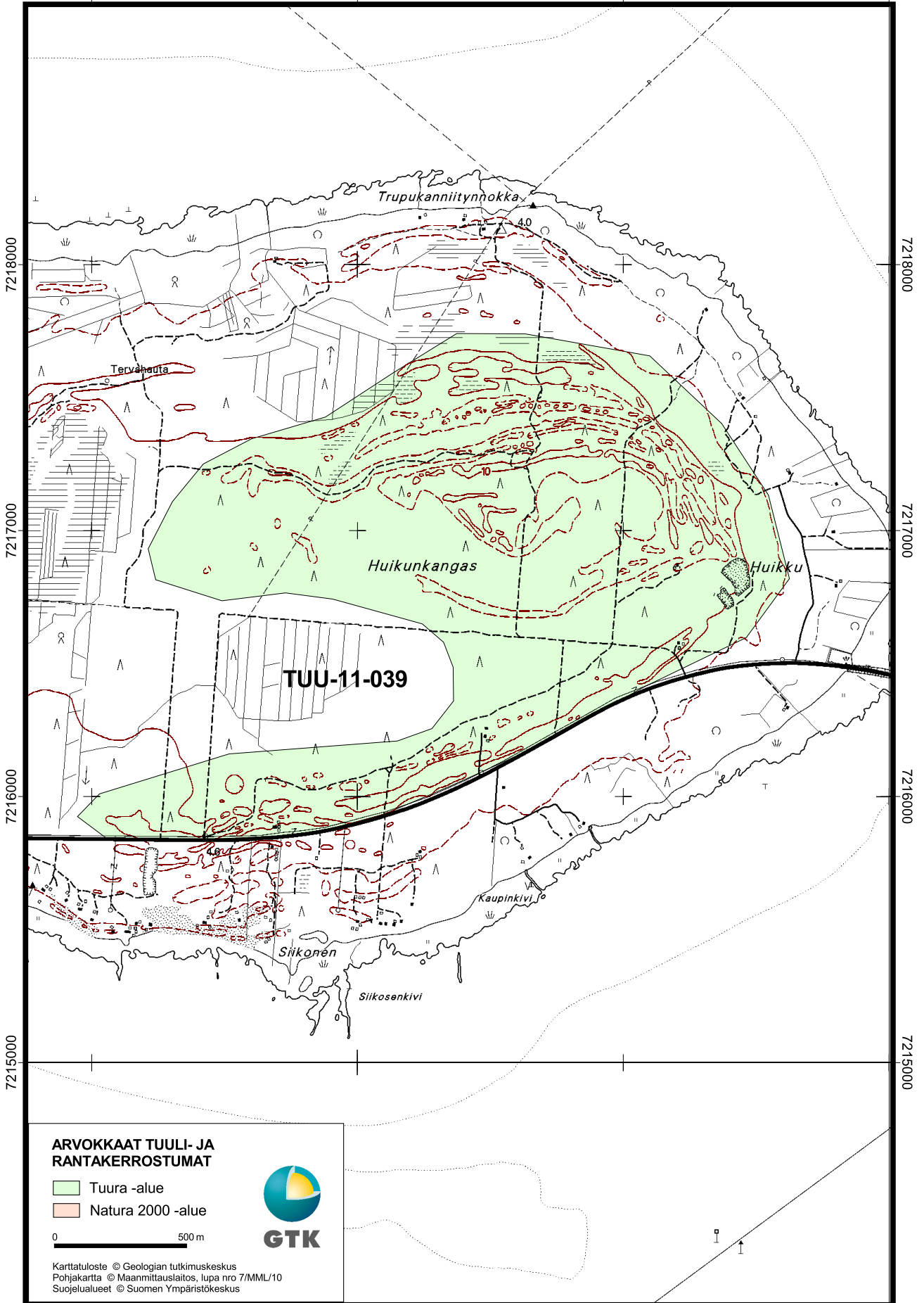

2547000

2548000

2549000

2550000

7218000

7217000

7216000

7215000

7218000

7217000

7216000

7215000

ARVOKKAAT TUULI- JA RANTAKERROSTUMAT

- Tuura -alue
- Natura 2000 -alue

0 500 m

Karttatuloste © Geologian tutkimuskeskus
 Pohjakartta © Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/10
 Suojelutueet © Suomen Ympäristökeskus

2547000

2548000

2549000

2550000

HUIKUNKANGAS

Hailuoto

Tietokantatunnus: TUU-11-039

Arvoluokka: 4

Muodostuma: Tuuli- ja rantakerrostuma

Pinta-ala: 266,7 ha

Korkeus: 10,5 m mpy.

Karttalehti: 2444 03

Alueen suhteellinen korkeus: 6,5 m

Muodon suhteellinen korkeus: 2,5 m

Sijainti: Muodostuma sijaitsee Hailuodon itäreunassa, noin 15 kilometriä Hailuodon kirkolta itään

Geologia

Huikunkangas on Hailuodon itärannalla sijaitseva ranta- ja tuulikerrostumien yhdistelmämuodostuma. Se on syntynyt ja kehittynyt Santosen alueen kohottua maankohoamisen seurauksena Perämerestä saareksi noin 1 300 vuotta sitten (Saarnisto 2005). Koska Santosen ja Hailuodon välinen kannas kohoaa alle 2,5 metriä nykyisen merenpinnan yläpuolelle, ovat ne kasvaneet yhteen vasta noin 300 vuotta sitten. Maankohoamisen yhteydessä aallokko huuhtoi ja tasoitti alueen maastokohoumia, lajitteli irrottamaansa ainesta ja kerrosti sitä Huikunkangasta kiertäviksi laajoiksi, kaarenmuotoisiksi rantavalleiksi. Vallien noustua maankohoamisen seurauksena korkeammalle niiden etumaasto kuivui ja tuulen toiminta voimistui. Länsilounaasta ja lännestä puhaltaneet tuulet kuljettivat hiekkaa rannalta vallin länsirintettä myöten vallin päälle ja yli, jolloin länsirinne loiveni. Vallien itärinteet ovat hieman jyrkempiä, koska vallien laen ylitettyään tuulen nopeus pieneni ja sen kuljettama aines putosi vallin suojasivulle ja kerrostui vastasivua jyrkemmäksi rinteeksi. Tuulen kuljettama aines korotti rannan suuntaisia valleja ja kerrosti niiden päälle matalia suuntautumattomia tai heikosti suuntautuneita dyynikumpuja ja -selänteitä. Rantavallien rinteille ja niiden päälle kerrostuneet tuulikerrostumat ovat kohtalaisen heikosti kehittyneitä ja ne rikkovat muodoillaan rantavallien virtaviivaista kaarevaa kulkua. Dyyniityneiden rantavallien välisissä painanteissa pistää paikoin ranta- ja tuulikerrostumia peittävän moreenikerroksen pintakiviä.

Biologia

Alueen metsiköt vaihtelevat taajaan. Suurimmaksi osaksi metsiköt ovat kuivan kankaan mäntykankaita taimikoista kasvatusmetsiin. Paikoin on joitakin tasarakenteisia varttuneita männiköitä. Karukkokankaita on lähinnä rantakerrostumilla. Muuta niistäkin alavimmat maat ovat kuivia kankaita. Aluskasvillisuus on puolittain jäkälien ja puolittain varpujen laikuttama. Jäkälikköjä vallitsee palleroporonjäkälä ja varvikot ovat lähinnä puolukan ja variksenmarjan valtaamia. Kanervaa on vähemmän. Valoisilla kohdilla ja nuoremmissa metsissä poronjäkälää ja kanervaa on enemmän. Sianpuola kasvaa lähinnä hiekkapaljastumien yhteydessä.

Maisema ja muut arvot

Alueen mataluudesta johtuen muodostuma hahmottuu lähinnä muodostuman poikki kulkeville tielle. Samasta syystä muodostumalta avautuu maisema vain ympäröivään mäntymetsään. Sisäinen maisema on hyvin yksitoikkoinen. Vain rantavallien muodot ja kaarenmuotoinen kulku sekä niitä peittävien tuulikerrostumien muoto luovat hieman vaihtelua sisäiseen maisemaan.

Kirjallisuus:

Saarnisto, M. 2005. Rannansiirtyminen ja maankohoaminen, Itämeren vaiheet ja jokien kehitys. Teoksessa: Johansson, P. & Kujansuu, R. (Toim.). Pohjois-Suomen maaperä : maaperäkartojen 1:400 000 selitys. Geologian tutkimuskeskus, Espoo. 164-171.